

Котова Інна Миколаївна
Павлова Тетяна Володимирівна
Одеський національний економічний університет
science@oseu.edu.ua

РЕГІОНАЛЬНА ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА: ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ

Актуальність теми. Питання переходу України до інноваційної моделі розвитку привертає дедалі більшу увагу науковців, політиків, представників бізнесу. Розв'язання багатьох глобальних для країни проблем, а саме забезпечення виробництва високоякісної продукції, входження України в світове ринкове середовище як рівноправного партнера, переборювання кризових явищ, досягнення високих темпів економічного зростання зводиться до необхідності активізації інноваційного процесу у всіх галузях і сферах господарювання [1]. Створення належних стимулів для поширення інноваційної моделі економічної поведінки українського бізнесу є одним із найбільш визначальних завдань економічної політики держави.

Концептуальні засади інноваційного розвитку та питання управління інноваційними процесами висвітлено в публікаціях таких вітчизняних науковців, як: О.Алимов, Т.Є. Воронкова, В.М. Геєць, А.П. Гречан, Н.А.Гринюк, Ю. Макогон, А. Павлюк, С. Романюка, Д. Черваньов та інш. Разом з тим регіональні аспекти інноваційного розвитку України тільки починають розглядатися та вивчатися. Тому на сьогоднішній день актуальними є визначення особливостей та факторів зростання інноваційного потенціалу в регіонах України, формування на цій основі регіональної економічної політики.

Метою даного дослідження є формування основних напрямків інноваційної політики, які б забезпечили стимулювання та підвищення інноваційної активності регіону.

Об'єктом дослідження є процес розробки та реалізації ефективної інноваційної діяльності регіону, а **предметом** являється інноваційна стратегія, яка, під час інноваційного розвитку, реалізується в інноваційній політиці.

Виклад основного матеріалу. Інноваційна діяльність безпосередньо пов'язана з отриманням, втіленням наукових, науково-технічних знань і їх реалізацією в матеріальній сфері економіки.

Функції регіональних органів влади в інноваційній сфері та у розвитку науки і техніки визначаються регіональною інноваційною політикою, яка передбачає комплекс цілей, заходів, та методів впливу державних регіональних інституцій на ініціювання та підвищення економічної і соціальної ефективності інноваційних процесів. Головне - оптимально поєднати державне регулювання інноваційної сфери з ефективним функціонуванням конкурентного ринкового механізму.

Нині в Україні формується інноваційно-інвестиційна політика регіонального розвитку, що відповідає умовам ринкової економіки. Все більше вона стає політикою самих регіонів, а не лише центру та передбачає визначення державних і регіональних пріоритетів, а також організаційну та структурну переорієнтацію системи наукових досліджень і проектно-конструкторських розробок, створення нових вітчизняних структур науково-технічного змісту, їх регіональних ланок.

Назріла нагальна потреба у виробленні дійової державної інноваційно-інвестиційної політики щодо трансформації економіки, спрямованої на диверсифікацію її структури, надання пріоритету

розвитку наукомістких галузей, а також галузей, розвиток яких має сприяти орієнтації української економіки на значне збільшення в її структурі частки споживчого комплексу. До пріоритетних сфер інноваційно-інвестиційної діяльності, що заслуговують на державну підтримку, належать: високі технології, організація яких має бути спрямована на виробництво високотехнологічних, конкурентоспроможних на світових ринках та імпортозамінних товарів; виробництво екологічно чистої продовольчої продукції; ресурсозберігаючі, екологічно чисті технології; сучасні засоби комунікацій, створення і модернізація транспортних та інформаційних мереж.

Перераховані пріоритети мають становити основу системи державних, регіональних і галузевих інноваційно-інвестиційних програм та отримати першочергову підтримку у вигляді прямих інвестицій, пільгових кредитів, податкових пільг тощо.

Головною умовою сталого зростання економіки є зміцнення інноваційної бази. Управлінські інновації, як і технічні нововведення, визначають формування потенціалу інноваційного розвитку, а також створення відповідних організаційно-економічних форм.

Перспективність створення в Україні інноваційних структур типу технополісів, технопарків, наукових інкубаторів дає державі реальні можливості цілеспрямовано впливати на розвиток базових галузей економіки країни, забезпечувати економне використання державних ресурсів, стимулювання ініціативу місцевих органів виконавчої влади з реалізації регіональних економічних програм. Інноваційна структура об'єднує дослідження, розробку та виробництво і на основі розвиненої підприємницької діяльності забезпечує реалізацію високих технологій, виробництво

конкурентоспроможної продукції, відпрацювання найефективніших організаційних механізмів економічного розвитку.

Матеріальною базою інноваційної структури є територія з розвиненою господарською, виробничою і соціальною інфраструктурою, об'єкти якої орієнтовані на масове впровадження нових технологій, матеріалів. Орієнтація на практику посилює роль науки у формуванні ринку технологій, зміцнює її фінансове становище. Це сприяє також реалізації перспективних наукових напрямів, створенню і розвитку регіональних науково-виробничих комплексів, захисту інтелектуальної власності.

На жаль, в Україні за період з 2000 по 2009 роки частка підприємств, які займаються інноваційною діяльністю, постійно зменшується (з 18% у 2000 році до 12,8% у 2009). Проте загальна сума витрат на інновації за аналогічний період збільшилася майже у 4,5 разі [2, с. 325].

У розрізі регіонів найбільш інноваційно активними були підприємства м. Києва, Харківської, Івано-Франківської, Житомирської, Херсонської, Дніпропетровської областей.

Водночас система регіонального фінансування інновацій поступово упорядковується. Місцевим органам влади надані можливості щодо стимулювання регіональних інтересів, однією із сфер якого є мале підприємництво, оскільки чим більше в регіоні буде прибуткових підприємств, тим більше податків надійде у дохідну частину бюджету.

Регіональна інноваційна політика спрямована:

- участь у розробці та реалізації державних і регіональних програм розвитку підприємства;

- фінансову, матеріально-технічну, організаційно-методичну підтримку господарюючих суб'єктів;
- залучення вітчизняних та іноземних інвестицій і кредитів;
- сприяння інноваційній діяльності підприємницьких структур;
- стимулювання розробки і виробництва нових видів продукції;
- освоєння прогресивних технологій, патентів, ноу-хау;
- участь у створенні ринкової інфраструктури, що забезпечує господарюючим суб'єктам сприятливі умови.

Враховуючи багатокладність вітчизняної економіки та систему господарських взаємозв'язків суб'єктів ринку, вченими Одеського національного економічного університету розроблено Стратегію економічного та соціального розвитку Одеської області до 2020 року. Згідно стратегії пріоритетними напрямками регіональної інноваційно-інвестиційної політики Одеського регіону мають стати:

- соціально орієнтоване економічне зростання на підставі ефективного використання регіонального потенціалу;
- досягнення нової якості економічного зростання на підставі інноваційно-інвестиційної моделі;
- підвищення конкурентоспроможності господарського комплексу Одеського регіону;
- послаблення регіональних диспропорцій соціально-економічного розвитку;
- раціональне використання місцевого природно-ресурсного потенціалу та переваг географічного розміщення Одеської області;
- збільшення виробництва сільськогосподарської продукції на основі розробки та впровадження агротехнологій;
- формування екологічної та природоохоронної культури;
- створення регіональної інформаційної мережі.

Висновки. Цивілізовану форму відносин між суб'єктами ринку інновацій може надати науково обґрунтована інфраструктура, яка не тільки забезпечить найбільш ефективне здійснення науково-технічної та інноваційної діяльності, а й сприятиме подоланню спаду та створенню необхідних передумов для структурної перебудови виробництва, для згладжування нерівностей між «технологічними» та «нетехнологічними» регіонами, посиленню конкурентоспроможності продукції, зростанню кількості робочих місць.

В умовах становлення ринкової економіки України не має ні часу, ні коштів для формування великих інноваційних утворень, але й бездіяльність може викинути нас на узбіччя світової економіки. Тому масове створення інкубаторів, інноваційних центрів, а також дослідницьких, технологічних, промислових парків, є перспективним напрямком підвищення інноваційної активності та реструктуризації економіки.

Створення інноваційних структур повинно органічно вписуватися в стратегію регіонального прогресу, стати інструментом підвищення економічних та соціальних показників економіки регіону за рахунок відновлення діяльності великих підприємств, які визначають розвиток регіону.

Література

1. Гринюк Н.А. Деякі аспекти інноваційного розвитку України в умовах інтеграції // Проблеми науки. – 2011. - № 10. – С. 3.
2. Статистичний щорічник України за 2009 рік. – Київ. Державне підприємство «Інформаційно-аналітичне агентство». – 2010. – 566 с.